

İSVEÇ VE FİNLANDIYA EĞİTİM SİSTEMLERİ VE DİL ÖĞRETİMİ
SWEDEN AND FINLAND EDUCATION SYSTEMS AND LANGUAGE TEACHING

Mustafa DURNA

MEB, mustafadurna2780@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0009-8651-1904>

Sait ERDEM

MEB, saiterdem0202@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-5528-2992>

Ünal YILMAZ

MEB, ylmzca87@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-0279-3588>

Mustafa Uğur ÖZDAL

MEB, ugrozdl@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-6112-3557>

Ecem BODUR

MEB, ecemsucu33@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0000-6857-6936>

Nesibe KARA

MEB, nesibe39@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0001-4111-9513>

ÖZET

Araştırma kapsamında İsveç ve Finlandiya eğitim sistemleri ve bu eğitim sistemleri içerisinde dil öğretiminin nasıl olduğu incelenmiştir. İncelemeler sonucunda İsveç'te temel eğitim merkezi bir sistemle yürütülmektedir. İsveç'te eğitim, hedefler doğrultusunda bir yönetim sistemi ile idare edilmektedir. Hükümet eğitim için tam sorumluluk sahibidir ve her düzeyde eğitim için çerçeveyi oluşturur. Bununla birlikte temel, orta ve yetişkin eğitimi düzeylerinde eğitimi sağlamak ve okulları işletmek belediyelerin görevidir. Üniversiteler ve üniversite kolejleri üçüncü düzey öğretim verme ve işletme konusunda sorumludurlar. Ulusal çerçeve yasalardan ve okullar, öğretim programları, hedefler ve ders öğretim programı konusundaki kurallardan oluşmaktadır. Özellikle sistemin gözlemlene ve değerlendirmesine ilişkin bazı sorumluluklar hükümete bağlı kuruluşlara devredilmiştir. 1990'lı yıllardan itibaren İsveç'te yaşanan sosyal, siyasal ve ekonomik alanlardaki değişiklikler ülkenin eğitim sistemine etki etmiştir. Özellikle dil eğitiminde ideolojik değerlerin etkisi görülmektedir. Dil çeşitliliğine dair tartışmalar sürekli gündemdedir. Yapılan reformlar ile ana dili eğitimi öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin gelişimini temel alarak dijital çağa uyum sağlayabilen, farklı iletişim araçlarını etkin şekilde kullanabilen, yakın çevresi ve dünyayla iletişim halinde olan öğrenciler yetiştirmek amaçlanmaktadır.

Finlandiya'da temel eğitim 7 yaşında başlar. Bu eğitimin ardından öğrenci genel orta öğretime veya mesleki okullara devam edebilir. Finlandiya eğitim sistemi; dokuz yıllık temel eğitim, ikinci basamak düzeyindeki eğitim, yükseköğretim düzeyi ve yetişkin eğitimi olarak aşamalandırılmıştır. Okullar haftanın beş günü açıktır ve haziran ayına kadar eğitim sürmektedir. Doğumdan 6 yaşa kadar olan dönemde çocuklar, çocuk bakım merkezi veya özel bakım evlerine devam etmektedirler. 2001 yılından beri okul öncesi eğitim ücretsizdir. Çocukların %95'i okul öncesi eğitimi almaktadır. Temel eğitim 7 yaşında başlar fakat gerekli yeterlik sertifikasını alan çocuklar 6 yaşında başlayabilmektedir. Yerel yönetimler öğrencinin ikamet yerine yakın bir yere okul ataması yapar fakat belirli koşullarla aileler de okul seçebilirler. Fin eğitim politikasında *kalite, verimlilik, eşitlik ve küreselleşme* anahtar kelimelerdir. Finlandiya'da ana dili ve edebiyat öğretimi olarak adlandırılan dil öğretiminin temel amacı, çocukların dil, edebiyat ve iletişime yönelik ilgisini uyandırmaktır. Toplumun bir parçası haline gelmek, toplumun dilini öğrenmekle başlar. Çocuğun kimliği ve özsaygısını kazandırmak için fırsatlar sunulmalıdır. Çocuk dile yönelik aktif ve etik olarak sorumluluk almalıdır.

ABSTRACT

Within the scope of the research, Swedish and Finnish education systems and how language teaching is done in these education systems were examined. As a result of the investigations, basic education in Sweden is carried out with a centralized system. Education in Sweden is managed with a management system in line with goals. The government has full responsibility for education and creates the framework for education at all levels. In addition, it is the duty of municipalities to provide education at basic, secondary and adult education levels and to operate schools. Universities and university colleges are responsible for delivering and operating tertiary education. The national framework consists of laws and rules on schools, curricula, objectives and curriculum. Some responsibilities, especially regarding the monitoring and evaluation of the system, have been transferred to government-affiliated organizations. Changes in the social, political and economic fields in Sweden since the 1990s have affected the country's education system. The influence of ideological values is especially seen in language education. Discussions about linguistic diversity are constantly on the agenda. With the reforms made, it is aimed to raise students who can adapt to the digital age, use different communication tools effectively, and communicate with their immediate environment and the world, based on the development of mother tongue education students' understanding and expression skills.

Basic education in Finland starts at the age of 7. After this education, the student can continue general secondary education or vocational schools. Finnish education system; nine-year basic education, secondary level education, higher education level and adult education. Schools are open five days a week and education continues until June. From birth to age 6, children attend child care centers or private nursing homes. Preschool education has been free since 2001. 95% of children receive pre-school education. Basic education starts at the age of 7, but children who receive the necessary proficiency certificate can start at the age of 6. Local governments assign a school to a location close to the student's residence, but families can also choose a school under certain conditions. Quality, efficiency, equality and globalization are the keywords in Finnish education policy. The main purpose of language teaching, which is called mother tongue and literature teaching in Finland, is to arouse children's interest in language, literature and communication. Becoming a part of society starts with learning the language of the society. Opportunities should be provided to help the child gain identity and self-esteem. The child must take active and ethical responsibility for language.

Key Words: Sweden, Finland, Language, Education, Education System, Language Teaching

1. İSVEÇ

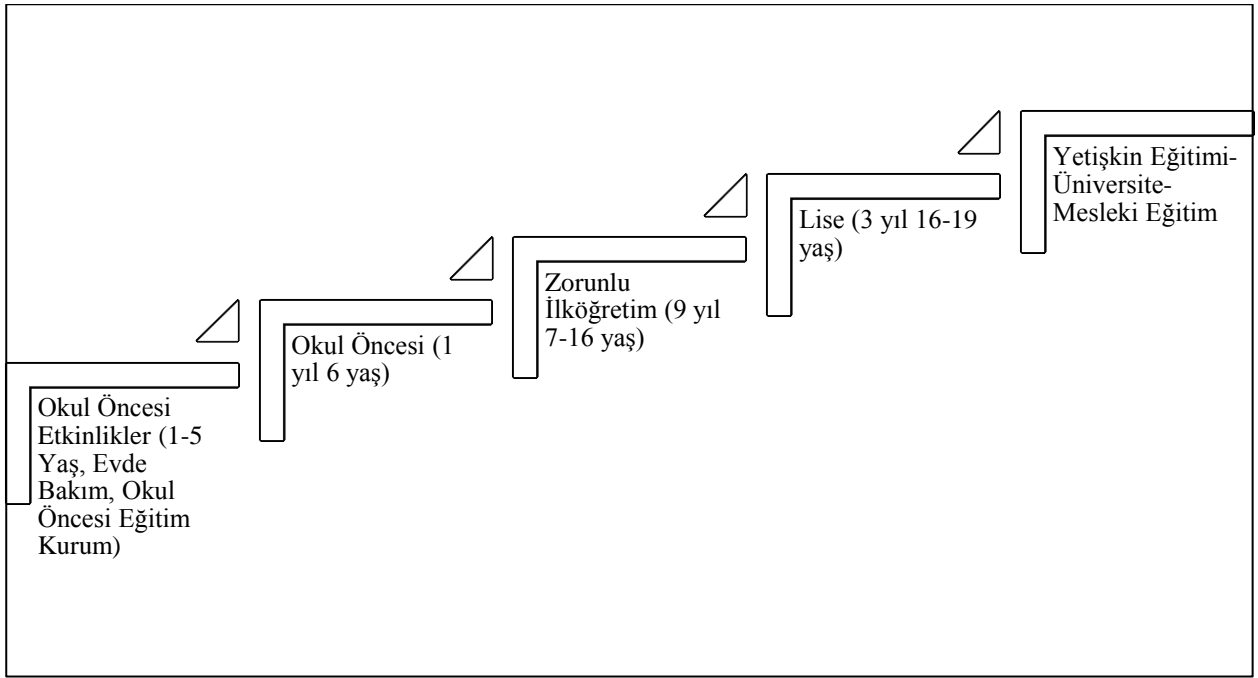
Nüfusu 9 573 466 milyon olan İsveç, 450.000 km² yüz ölçümü ile İskandinavya'nın en büyük ülkesidir. Başkenti Stockholm'dur. İsveç parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Nüfusun %90,8'ini İsveçliler, %3'ünü Finler, %1'ini İskandinav halkları, %2'sini diğer etnik gruplar oluşturmaktadır (Aydın, 2013). Göçmenlerin %32,5'ini Finliler, geri kalanını İtalyanlar, İngilizler, Yunanlılar, Almanlar, Norveçliler, Danimarkalılar, Türkler, Polonyalılar, Şilililer, İranlılar, Iraklılar oluşturur. Ayrıca, az sayıda İskoç ve Yahudi göçmen vardır (<http://www.nkfu.com>).

İsveç Eğitim Sistemi

İsveç'te temel eğitim merkezi bir sistemle yürütülmektedir. İsveç'te eğitim, hedefler doğrultusunda bir yönetim sistemi ile idare edilmektedir. Hükümet eğitim için tam sorumluluk sahibidir ve her düzeyde eğitim için çerçeveyi oluşturur. Bununla birlikte temel, orta ve yetişkin eğitimi düzeylerinde eğitimi sağlamak ve okulları işletmek belediyelerin görevidir. Üniversiteler ve üniversite kolejleri üçüncü düzey öğretim verme ve işletme konusunda sorumludurlar. Ulusal çerçeve yasalardan ve okullar, öğretim programları, hedefler ve ders öğretim programı konusundaki kurallardan oluşmaktadır. Özellikle sistemin gözlemlene ve değerlendirmesine ilişkin bazı sorumluluklar hükümete bağlı kuruluşlara devredilmiştir (Tümerkan Albayrak ve Birinci, 2017).

Küçük yaşlardan itibaren İsveçli çocuklar bağımsız düşünmeye yönlendirilmektedirler. Avrupa ülkelerinin geneline bakıldığında İsveç'in bilimsel araştırmalara en çok para harcayan ülke olduğu görülmektedir. Ülkedeki eğitim vergi ile finanse edilmekte ve kamu tarafından desteklenmektedir. Aileler çocuklarını bir yaşından itibaren anaokullarına kayıt ettirebilmektedir. Çoğu okul, belediyenin yetkisi altında hareket etmekte, bazı okullar ise bağımsız olarak eğitime devam etmektedir. Free schools (ücretsiz okullar) diye adlandırılan bu okulların maddi ihtiyaçları kamu tarafından karşılanmaktadır (Aydın, 2013: 80). Ülkede çocuklar 7 yaşında okula başlamak ve 9 yıl eğitim almak zorundadır. Gelişim düzeyi yeterli ise 6 yaşında çocuklar da okula başlayabilirler. Bir yıllık eğitim-öğretim yaklaşık 40 hafta olup hafta içi 5 gün okullar açıktır. 20 Aralık ve Ocak ayı arası ara tatildir.

Eğitim-öğretim basamakları şöyle sınıflandırılabilir:

- Okul öncesi (6 yaş)
- Boş zaman merkezleri
- Diğer pedagojik faaliyetler
- Zorunlu ilköğretim (7-16 yaş)
- Lise (16-19 yaş)
- Yetişkin Eğitimi (20-64 yaş)
- Tamamlayıcı okul
- Yüksekokullar (yetişkin eğitimi)
- Yüksek meslek eğitimi
- Üniversiteler ve üniversite kolejleri

İlköğretim okulları 1-9. Sınıfları kapsayan zorunlu eğitim olup 3 aşamada tamamlanır. İlk aşama: 1-3. Sınıflar; Orta aşama: 4-6. Sınıflar; İleri aşama: 7-9. Sınıflardır.

İsveç Ana Dili Öğretimi Yaklaşımı

Bölgesel veya azınlık dili, geleneksel olarak devletin nüfusunun geri kalanından sayıca daha küçük bir grup oluşturan o devletin vatandaşları tarafından bir devletin belirli bir toprağında kullanılan dildir; devlet dilinden (dillerinden) farklıdır (Bölgesel veya Azınlık Diller için Avrupa Sözleşmesi'ndeki tanıma göre Avrupa Konseyi, 1992). Genel bir kural olarak, bu diller ilgili alanlarda etnik kökleri olan veya nesillerdir söz konusu bölgelere yerleşmiş olan nüfusun dilleridir. Azınlık / bölgesel dillerin resmi dil konumları olabilir, fakat tanıma göre bu durum konuşuldukları alanla sınırlıdır.

Devlet dili, bütün ülkede resmi konuma sahip herhangi bir dil. Her devlet dili resmi dildir. Resmi dil, herhangi bir devlette belli bir alan içinde yasal veya idari amaçlara yönelik kullanılan dil.

Resmiyetlik konumu, devletin belirli kısımlarına göre sınırlı olabilir veya bütün toprakları üzerine yayılabilir. Bütün devlet dilleri resmi dillerdir fakat resmi dil konumuna sahip her dil devlet dili olmayabilir. (Örneğin, Almanya’da resmi dil konumuna sahip Danimarkaca, bir bölgesel veya azınlık dilidir, devlet dili değildir) (EACEA, 2012: 138-140).

Government Bill Language for All yeni dil yasasıyla 2009 yılından itibaren İsveççe ülkenin ana dili olarak kabul edilmiştir. Bu yasa ile birlikte İsveççe ile beş dil daha koruma altına alınmıştır: Fince, Sami lehçeleri, Roman dilleri, Eski İbranice, Torne Vadisi Fince. İsveççe on milyon kişi tarafından konuşulan kuzey Germen dilidir. İsveç alfabesi 26’sı Latin alfabeden oluşan, üçü Å, Ä, Ö oluşan toplam 29 harften oluşmaktadır.

İsveç’teki dil edinimine yönelik programlar şöyle sıralanmaktadır:

İsveç Ana Dili Öğretimi Programı

İsveç programında ana dili eğitimi, okul öncesi dönemden başlayarak zorunlu eğitimin sonuna kadar devam etmektedir. Bu çalışmada 1-9.sınıf aralığındaki ana dili öğretim programı incelenecektir.

İsveççe öğretimi, İsveç dili hakkında öğrencilerin bilgi birimlerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

- Öğrencilerin sözlü-yazılı dil becerilerini geliştirmek amacıyla ön bilgiler harekete geçirilmekte; öğrencilerin dil becerilerine yönelik özgüvenleri ve farklı durumlarda kendilerini rahatça ifade edebilmeleri sağlanmaktadır.
- Bu öğretim konuşma ve yazma konusunda öğrencilerin dikkatini çekebilmelidir.
- Öğrencilere farklı metinler ve medya araçları yoluyla kendi düşüncelerini ifade edebilmeleri için fırsatlar verilmelidir.
- Öğrenciler kendileri ve arkadaşlarıyla metinler üzerinde çalışmalı ve yeni metinler oluşturma becerilerini kazanmalıdır.
- Öğrenciler farklı estetik ifade tarzları ile kendilerini ifade etme konusunda teşvik edilmelidir. Ayrıca, öğrencilere nasıl araştırma yapılacağı, farklı kaynaklardaki bilgileri nasıl

değerlendirecekleri konusunda yardımcı olunmalıdır.

- Öğrenciler dünyanın farklı bölgelerinde, farklı dönemlerdeki edebi yazın türleri hakkında bilgi edinmeli, öğretim kurgusal olmayan formlar için de bilgi olunmasını sağlamalıdır.
- Öğretim kapsamında öğrencilere dil bilgisi, dilin standartları, yapısı ve gelişimi, tarihçesi gibi konularda bilgi verilmelidir. Dil kullanımının toplumsal bağlam ve medya ile nasıl bir ilişki içinde olduğu ele alınmalıdır. Ayrıca öğretim öğrencilere diğer İskandinav dillerine ve ulusal azınlık dillerine aşina olmaları konusunda yol göstermelidir (Demirtaş, 2013).

İsveççe öğretimi öğrencilere;

- Kendilerini ifade etme ve yazılı-sözlü iletişim.
- Farklı amaçlar için edebi metinleri ve diğer metinleri okuma ve analiz etme.
- Farklı amaçlar, farklı alıcılar ve farklı bağlamlarda dilsel uyum.
- Dil yapılarını bilme ve tanımlama, dil standartlarını takip etme.
- Farklı kaynaklardan bilgi arama ve bunu değerlendirme konusunda yeteneklerini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Demirtaş, 2013).

Program sınıf seviyelerine göre; temel içerik, ölçme ve değerlendirme, yeterlilikler alt başlıklarından oluşmaktadır. Temel içerik, temel dil becerilerinin alt başlıkları olarak 5 bölümden oluşmaktadır. Programda *okuma ve yazma* birlikte yer almaktadır. Okuma yöntem ve teknikleri, metni anlama ve yorumlama, metin oluşturma, yazım ve noktalama işaretleri bu becerilerle ele alınmaktadır. *Konuşma ve dinleme* becerileri de birlikte yer almaktadır. Bu beceri, öğrencilerin günlük yaşamlarında farklı ortamlarda sözlü iletişim kurma becerisinin geliştirilmesini temel almaktadır. Programda metinler ayrı bir başlık olarak ele alınmakta, tüm becerilerle iç içe

kullanılmaktadır.

Bu çalışmada, 1-9.sınıfları kapsayan programın temel içeriği ele alınmıştır. Ölçme ve Değerlendirmeden, Yeterliliklerden bahsedilmemiştir.

- Okuma ve Yazma
- Konuşma ve Dinleme
- Kurgusal Metinler ve Kurgusal Olmayan Metinler
- Dil Kullanımı
- Bilgi Edinmek İçin Araştırma ve Kaynakları Eleştirel Değerlendirme (Demirtaş, 2013: 245-270).

1-3. Sınıf Temel İçerik

a. Okuma ve Yazma:

- Metinleri anlama ve yorumlama için okuma stratejileri, biçim ve içeriğe uygun okuma.
- Tipik yapılarına ve dil özelliklerine göre uyarlanmış farklı türdeki metinleri yazma stratejileri. Sözcükler ve resimlerin etkileşim içinde olduğu metinler oluşturma.
- Metin oluşturmanın basit yolları, akabinde kendi metnini oluşturma ve bu durumu açıklama.
- El yazısı ve bilgisayar kullanarak yazma.
- Büyük ve küçük harf, nokta, soru işareti, ünlem işareti bunun yanında öğrencinin günlük yaşamda metinlerde sıklıkla karşılaştığı sözcükleri için yazım kuralları ile dil yapısı
- Alfabe ve alfabetik sıralama.
- Sesler ve harfler arasındaki ilişki.

b. Konuşma ve Dinleme:

Farklı sohbet ve karşılıklı konuşma ortamlarında konuşma ve anlatma.

- Farklı dinleyiciler karşısında günlük konularla ilgili sözlü sunumlar yapma. Sunumu destekleyen resimler ve diğer yardımcı malzemeleri kullanmak.
- Farklı amaçlara ait, farklı kültürlerde, farklı dönemlere ait anlatılar.

c. Kurgusal Metinler ve Kurgusal Olmayan Metinler:

- Çocuklar için farklı dönemlere ve dünyanın farklı bölgelerine ait kurgusal metinler yazma ve manzum metinler.
- Uyaklı çocuk şiirleri, tekerlemeler, şarkılar, kitap bölümleri, lirik şiirler, drama, destan ve efsaneler, insanların deneyimlerine ışık tutan kurgusal metinler ve manzum metinler.
- Anlatı metinlerinin mesajı, yapısı ve içeriği. Bir anlatı metni giriş, olaylar dizisi, sonuç ve edebi figürlerin tasviri ile birlikte nasıl planlanır?
- Çocuklar için bazı kurgu yazarları ve çizerler.
- Tanımlayıcı ve açıklayıcı metinler: örneğin gerçeklere dayalı metinler ve bunların içeriğinin nasıl organize edileceği.
- Eğitici metinler; bir oyunun yönergesi ve görev tanımlamaları ve bunlar mantıklı bir sıra içerisinde nasıl puanlanır?
- Sözcüklerle ve resimlerle birleştirilmiş metinler, filmler, interaktif oyunlar ve web metinleri.

d. Dil Kullanımı:

- Hatırlamayı ve öğrenmeyi gerçekleştirmek için bir konuşma yapılırken kullanılan dil stratejileri: not alma gibi.
- Duygu, bilgi ve düşünceleri ifade etmek için kullanılan sözcükler ve terimler.
- Sözcükler ve fikirlerin ses tonuna göre nasıl yorumlanacağı ve sözcüklerin anlamlarının değişmesi.
- Sözlü ve yazılı dil arasındaki fark, konuşmanın ses tonu ve vücut dili ile desteklenmesi gibi.

e. Bilgi Edinmek İçin Araştırma ve Kaynakları Eleştirel Değerlendirme:

- Bilgi edinmek için kitaplardan, dergilerden ve çocuklar için yapılmış olan sitelerinden

araştırma yapma.

- Kaynakların eleştirilmesi, göndericinin metnin içeriğini nasıl etkilediği.

4-6. Sınıf Temel İçerik

a. Okuma ve Yazma:

- Farklı medya metinlerini anlama, yorumlama ve metindeki açık ve örtük mesajları ayırt etmek için okuma stratejileri.
- Dil özellikleri ve tipik yapısına uygun, farklı türlerde metin yazma stratejileri. Sözcüklerin, resimlerin ve seslerin etkileşim içinde olduğu metinler üretme.
- Kendi metinlerinin içeriği ve şekli üzerinde çalışma yolları. Metinlerden nasıl dönüt alınacağı.
- El yazısı ve yazma. El yazısı veya bilgisayar kullanarak metni planlama ve düzenleme.
- Dilin yapısı, cümlenin yapısı, temel cümle, yancümle, yazım kuralları, noktalama, sözcük çekimleri, konuşmanın bölümleri. Bağlaçların kullanılarak metnin yapılandırılması.
- Sözcükleri yazma ve anlamak için sözlük kullanımı.

b. Konuşma ve Dinleme:

- Farklı tartışma durumlarında ve karar verme sürecinde kanıtlar kullanma.
- Günlük yaşam ve okul yaşamı ile ilgili konularda farklı dinleyicilere sözlü sunum yapma ve hikâye anlatma. Sözlü sunum yaparken yararlanılan anahtar kelimeler, resimler ve dijital medya. Mimikler ve vücut dili bir sunumu nasıl etkiler?

c. Kurgusal Metinler ve Kurgusal Olmayan Metinler:

- Farklı dönemlere, İsveç, diğer İskandinav bölgelerine ve dünyanın diğer yerlerine ait çocuklar ve gençler için anlatı metinleri ve manzum metinler. İnsanın kimliğini ve yaşamını sorgulayan kurgu şeklindeki metinler, lirik şiirler, drama, destan ve efsane.
- Paralel olaylar ve geriye dönüşler, kişilerin ve mekânın tasvir edilmesi ve diyalogları içeren anlatı metinlerinin mesajları, dil özellikleri ve tipik yapıları.
- Çocuklar ve gençler için bazı edebi yazarlar.
- Gerçeğe dayalı olgusal metinleri, reklam metinlerini, basın-yayın metinlerini içeren tanımlayıcı, açıklayıcı, eğitici, eleştirel metinler. Metinsel içerik yapısı ve tipik dil özellikleri.
- Sözcükler, resimler, seslerle birleştirilmiş metinler. Örneğin web içeriği, interaktif oyunlar, tv programları. Metinsel içerik, yapı ve tipik dil özellikleri.

d. Dil Kullanımı:

- Hatırlamayı ve öğrenmeyi gerçekleştirmek için dil stratejileri: kavram haritaları, zihin haritaları, anahtar kelimeleri kullanma gibi.
- Duygu, bilgi ve düşünceleri ifade etmede kullanılan kelimeler ve terimler.
- Kimle ve hangi amaçla yazdığına bağlı olarak dil kullanımında farklılıklar. Örneğin, kişisel bir sms yazma ile gerçeğe dayalı bir metin yazma arasındaki fark.
- İsveç ve İskandinav bölgesinde dil kullanımı. Konuşulan İsveç dilindeki bazı bölgesel farklılıklar. İskandinav dillerinde kullanılan bazı tipik kelimeler ve terimler. Ulusal azınlık dilleri.

Bilgi Edinmek İçin Araştırma ve Kaynakları Eleştirel Değerlendirme:

- Farklı medya araçları ve kaynaklardan bilgi edinme, örneğin kaynak kitaplar, röportajlar, internet arama motorları.
- Kaynaklar nasıl karşılaştırılır ve güvenilirliği eleştirel bir bakış açısı ile nasıl incelenir?

7-9. Sınıf Temel İçerik

a. Okuma ve Yazma:

- Farklı medya metinlerini anlama, yorumlama ve analiz etmek için okuma stratejileri. Tema ve motif. Metinlerin amacı, gönderen ve içerik bağlamında metinde yer alan mesajı belirleme.
- Dil özellikleri ve tipik yapısına uygun olarak farklı metin türleri yazma stratejileri. Kelimeler, resimler ve seslerin etkileşim içinde olduğu metinler üretme.
- Kendi metinlerinin içeriği ve şekli üzerinde çalışmanın farklı yolları. Metinlerden nasıl dönüt alınacağı.
- Bilgisayar kullanarak metinleri düzenleme ve işaretleme. Dijital medyada dilin kullanımında farklı işlevler.
- Yazım kuralları, noktalama işaretleri, konuşmanın bölümleri ve cümle ile dil yapısı.
- Sözcükleri yazma ve anlamak için sözlükler ve diğer yardımcı materyaller.

b. Konuşma ve Dinleme:

- Bir konuşmaya öncülük etmek, öne sürülen görüşleri yanıtlama ve söylenenlerin temel özelliklerini özetleme.
- Günlük yaşam ve okul yaşam ile ilgili konularda farklı dinleyicilere sözlü sunum yapma ve hikâye anlatma. Konuşmanın amacı ve dinleyiciler için dil, içerik ve yapının uyumu.

c. Kurgusal Metinler ve Kurgusal Olmayan Metinler:

- Gençler ve yetişkinler için İsveç, İskandinav bölgesi ve dünyanın diğer bölgelerine ait kurgu.
- Gençler ve yetişkinler için kurguda dil özellikleri, yapı, anlatı perspektifleri. Paralel olaylar, geri dönüşler, mekânın ve kişilerin tanımlanması, içsel ve dışsal diyaloglar.
- Bazı edebi türler ve bunların her birinin şekil ve içerik bakımından nasıl farklı olduğu.
- Gençlik ve yetişkinlik edebiyatında İsveç, İskandinav bölgesi ve dünyanın diğer bölgelerine ait bazı önemli yazarlar, bunun yanında eserlerin tarihsel ve kültürel bağlamı.
- Tanımlayıcı, açıklayıcı araştırmacı, öğretici ve tartışmacı metinler. Örneğin gazetemakaleleri, bilimsel metinler, yönergeler, blog sayfaları. Metinlerin amacı içeriği, yapısı ve dil unsurları.
- Kelimelerle resimlerle ve seslerle dilsel ve dramaturjik unsurlarla birleşmiş metinler. İfadeler birbirini nasıl etkiler? Örneğin tv serilerinde, tiyatro gösterilerinde ve web sayfalarında.
- Farklı türlerdeki metinleri yeni bir metinde birleştirme. Örneğin tartışma içeren bilgilendirici metinler.

d. Dil Kullanımı:

- Hatırlamayı ve öğrenmeyi gerçekleştirmek için dil stratejileri: anahtar kelimeleri belirleyerek, not alarak.
- Duygu, bilgi ve düşünceleri ifade etmede kullanılan kelimeler ve terimler.
- Dildeki yeni kelimeler.

- İçerik, hitap edilen kişi ve iletişimin amacına bağlı olarak dil kullanımında farklılıklar.
- Kimliğin gelişmesinde dilsel alıştırma yapmanın önemi.
- Farklı ortamlarda ve şartlarda dil kullanımının etik ve ahlaki yönleri, ifade özgürlüğü ve gizliliği.
- İsveç ve İskandinav bölgesinde dil kullanımı. İsveççe’de bölgesel dilin bazı farklılıkları ve İskandinav bölgesindeki farklı diller. Farklı diller arasındaki benzerlik ve farklılıklar.
- Yüzyıllardır konuşulan dilin kullanımı. İsveç’te ulusal azınlık dilleri ve onların toplumdaki yeri.

e. **Bilgi Edinmek İçin Araştırma ve Kaynakları Eleştirel Değerlendirme:**

- Bilgi edinmek için kütüphanelerde ve internette, kitaplarda,, kitle iletişim araçlarında araştırma yapma ve bunların yanında görüşmeler ve röportajlar yoluyla araştırma yapma.
- Kaynaklardan nasıl alıntı yapılır ve nasıl kaynak gösterilir?
- Kaynakların güvenilirliği geniş çaplı bir bilgi ile eleştirel bir bakış açısı ile nasıl incelenir? (Demirtaş, 2013: 245-270).

2. FİNLANDIYA

5.1 milyon nüfusa ve 338.000 km² yüz ölçümüne sahiptir. Başkenti Helsinki’dir. Fince ve Lapland bölgesinde konuşulan Sami Dili ülkenin resmi dilleridir. Rusyada gerçekleşen Ekim Devriminin ardından 1917’de Rusyadan ayrılmış ve bağımsızlığını ilan etmiştir. Her dört yılda bir seçilen parlamentosu vardır. Finlandiya’da çocuk korunması hizmetleri gelişmiştir (Demirtaş, 2013).

Finlandiya Eğitim Sistemi

Finlandiya’da temel eğitim 7 yaşında başlar. Bu eğitimin ardından öğrenci genel orta öğretime veya mesleki okullara devam edebilir. Finlandiya eğitim sistemi; dokuz yıllık temel eğitim, ikinci basamak düzeyindeki eğitim, yükseköğretim düzeyi ve yetişkin eğitimi olarak aşamalandırılmıştır. Okullar haftanın beş günü açıktır ve haziran ayına kadar eğitim sürmektedir. Doğumdan 6 yaşa kadar olan dönemde çocuklar, çocuk bakım merkezi veya özel bakım evlerine

devam etmektedirler. 2001 yılından beri okul öncesi eğitim ücretsizdir. Çocukların %95'i okul öncesi eğitimi almaktadır. Temel eğitim 7 yaşında başlar fakat gerekli yeterlik sertifikasını alan çocuklar 6 yaşında başlayabilmektedir. Yerel yönetimler öğrencinin ikamet yerine yakın bir yere okul ataması yapar fakat belirli koşullarla aileler de okul seçebilirler. Fin eğitim politikasında *kalite, verimlilik, eşitlik ve küreselleşme* anahtar kelimelerdir (Demirtaş, 2013: 248-249).

Finlandiya'daki okullarda öğrenciler zorunlu temel eğitim süresince yani yedi yaşından 15-16 yaşına kadar belli bir program altında aynı eğitimi almaktadırlar (Sahlberg, 2007). Diğer taraftan ülkemizde aynı yaş grubundaki öğrenciler İlköğretim, Genel lise, Anadolu Lisesi, Yabancı Dil Ağarlıklı Lise, Fen Lisesi, Meslek Lisesi, Anadolu Meslek Lisesi ve Çok Programlı Lise gibi bir çok farklı okul türü ve programına devam etmekte ve bunların başarı seviyeleri arasında çok büyük farklar ortaya çıkmaktadır (OECD, 2007).

Finlandiya Ana Dili Öğretimi Yaklaşımı

Finlandiya Anayasası tarafından kabul edilen ulusal resmi diller Fince ve İsveçcedir. Ülkede konuşulan üçüncü yöresel dil, Lapland bölgesinde yaşayan %3'lük kesimin konuştuğu Sami dilidir. Genellikle eğitim kurumlarında Fince veya İsveççe eğitim verilir fakat iki dilde eğitim veren ortaöğretim meslek kuruluşları ve üniversiteler de vardır. Göçmenlerin eğitiminde ise, eşitlik, işlevsellik, iki dillilik, çok kültürlüğü kapsayan bir eğitim amaçlanmaktadır. Bu eğitimler farklı eğitim kurumlarınca verilir ve iki dillilik desteklenir (Demirtaş, 2013).

Tablo 1. Zorunlu ve Seçmeli Diller

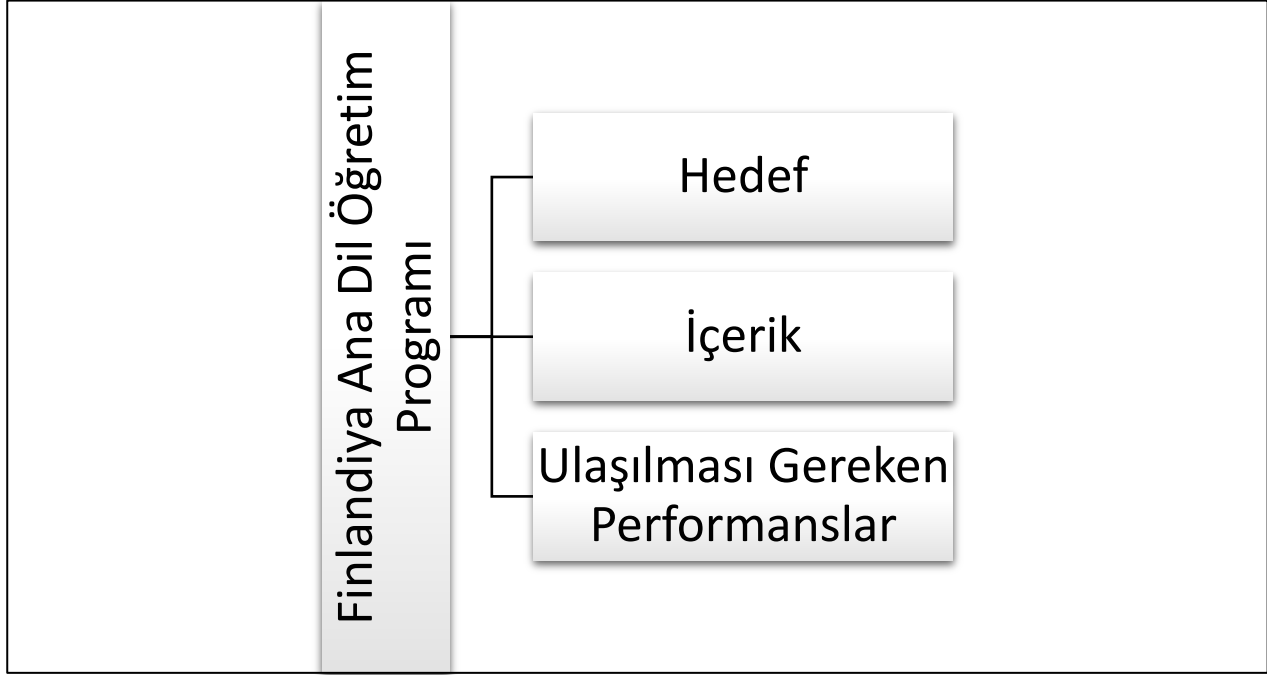
Öğrencinin Ana Dili	Ana Dili ve Edebiyat Programı	Zorunlu	Seçmeli
Fince	Ana Dili Olarak Fince	İsveççe	-
İsveççe	Ana Dili Olarak İsveççe	Fince	-
Sami	Ana Dili Olarak Samicve Sami Kullanıcılar için Fin	-	İsveççe
Roman Dili	Ana Dili Olarak Finceveya İsveççe	İsveççe veya Fince	-
İşaret Dili	Ana Dili Olarak İşaretdili ve İşaret Dili Kullanıcıla İçin Fince veya İsveççe	-	İsveççe veya Fince
Diğer	Diğer Ana Dilleri veyaİkinci Dil Olarak Fince veya İsveççe	-	İsveççe veya Fince
Diğer	İkinci Dil Olarak Finceveya İsveççe Ana Dili Olarak Finceveya İsveççe	İsveççe veya Fince	-

Demirtaş, 2013: 253).

Ana Dili ve Edebiyat Öğretimi olarak adlandırılan öğretimin temel amacı, çocukların dil, edebiyat ve iletişime yönelik ilgisini uyandırmaktır. Toplumun bir parçası haline gelmek, toplumun dilini öğrenmekle başlar. Çocuğun kimliği ve özsaygısını kazandırmak için fırsatlar sunulmalıdır. Çocuk dile yönelik aktif ve etik olarak sorumluluk almalıdır.

Finlandiya Ana Dili Öğretim Programı

Ana dili öğretimi programı, 1-9. Sınıfa kadar aşamalı şekilde, bir bütün olarak düzenlenmiştir. Programda sınıf düzeylerine uygun olarak hedefler, içerik, süreç sonunda ulaşılmaması gereken performans tanımları yer almaktadır.

Temel dil becerileri şunlardır:

Tablo 2. Temel Dil Becerileri

1-2. Sınıf	3-5. Sınıf	6-9. Sınıf
İletişim Becerileri	İletişim Becerileri	İletişim Becerileri
Okuma ve Yazma	Metni Anlama	Metni Anlama
Edebiyat ve Dil	Kompozisyonlar ve Sözlü Sunu	Kompozisyonlar ve Sözlü Sunu
	Bilgi Yönetimi Becerileri	Bilgi Yönetimi Becerileri
	Dilin Hedefleri ve Yapısı	Dil, Edebiyat ve Diğer Kültürler
	Edebiyat ve Diğer Kültürler	

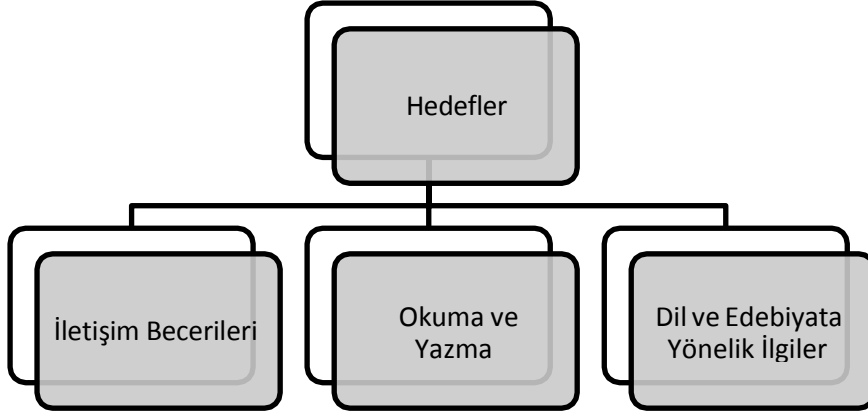
Demirtaş, 2013.

Bu çalışmada, programın hedefleri ve içeriğinden bahsedilmiş olup ulaşılması gereken performanslara yer verilmemiştir.

1-2. Sınıf

Bu düzeyde temel amaç, özellikle okul öncesi dönemde başlayan dil gelişimini devam ettirmektir. Bu öğretim yönergesi çocuğun günlük yaşantısıyla ilişkili, dilin tüm alanlarını içine alan ve çocuğun bireysel dil edinimini destekleyen kapsamlı sözlü ve yazılı iletişimi kapsamaktadır. Bu öğretim, öğrencilerin öğrenme süreçlerinin çok farklı aşamalarında olabileceğini göz önünde bulundurmalıdır.

A. Hedefler

1. Öğrencilerin İletişim Becerileri Gelişecek.

Öğrenciler;

- Okuldaki iletişim ortamlarına uyum sağlayacaklar.
- Konsantre olmuş şekilde dinlemeyi öğrenecekler.
- Kendi bilgi, deneyim, düşünce ve görüşleri ile ilişkilendirerek soru sormayı ve sorularına cevaplamayı öğrenecekler.
- Öğrencilerin genel dilsel ve fiziksel ifade becerisi gelişecek.

2. Öğrencilerin Okuma ve Yazma Becerileri Gelişecek.

Öğrenciler;

- Okuma ve yazmaya yönelik temel yöntemleri, öğrenme için gerekli olan kavramları öğrenecekler ve alıştırma yapmanın, düzenli okuma-yazmanın önemini anlamaya başlayacaklar.
- Medya okuryazarlığı da dâhil olmak üzere okuma ve yazma becerilerini geliştirecekler. Bilgi teknolojisi öğrenme ortamlarında iletişim yeteneklerini geliştirecekler.
- Okur ve yazar olarak kendilerini gözlemleyecekler.
- Kendi metinlerini oluştururken yazılı dile ait kuralları dikkate almayı aşama aşama öğrenecekler.

3. Öğrencilerin Dil ve Edebiyata Yönelik İlgileri Şekillenecek.

Öğrenciler;

- Öğrenciler dilin yazılı formundan dinleme ve okuma yoluyla haberdar olacaklar.

• Öğrencilerin hayal güçleri, kelime hazineleri ve ifade çeşitliliği zenginleşecek. Kendidüşüncelerini ifade etmek için materyallerden yararlanacaklar.

• İlgilerini çeken okuma materyallerini seçmeyi öğrenecekler ve okuma becerilerine uyankitapları okuyacaklar.

• Dili, dilin farklı anlamlarını ve formlarını tanıyacaklar.

• Ses, harf, hece, kelime, cümle, noktalama işaretleri, başlık, metin, görsellik gibi kavramları tanıyacaklar.

B. İçerik

İletişim Becerileri

• Okuldaki farklı iletişim ortamlarında sözlü veya yazılı anlatım, birebir, küçük grup vesınıf içi tartışmaları.

• Odaklanarak, dikkatli ve çıkarımsal dinleme.

• Doğaçlama, öyküleme, oyun ve drama yardımıyla duyulan, görülen, yaşananların gözdengeçirilmesi ve bu becerileri diğer sanatsal etkinliklerle bütünleştirmek.

Okuma ve Yazma

• Çeşitlendirilmiş günlük okuma ve yazma.

• Grup tartışması yoluyla basılı ve elektronik metinleri analiz.

• Yazı ve konuşma dilinde pratik yapma.

• Sözcük tanıma; kısa cümlelerden uzun cümlelere, bilinenden bilinmeyenlere, aşamalı olarak sesli okumadan sessiz okumaya.

• Metni anlamayı geliştiren stratejileri uygulama.

• Konuşmayı kelime, hece ve sesler şeklinde parçalayarak kelime yazma uygulamaları.

• Harfleri farklı şekillerde yazma, büyük ve küçük harfleri yazma, basılı ve el yazısı,harfleri birleştirme.

• Düzgün bir biçimde kalem tutmayı öğrenme, uygun yazı şeklini kullanma, el ve gözkoordinasyonu sağlama ve bir bilgisayarda yazı yazma.

• Ses ve cümle düzeyinde yazım: kelimeleri ayırma (sözcükler arasındaki boşluk), çizgiler arasındaki kelime bölümü, özel isimlerde büyük baş harf ve bir cümlenin başında büyük harf kullanımı, cümle sonunda kullanılan noktalama işaretleri ve bunları çocukların kendi metinlerinde kullanımı.

• Öğrencinin kendi gözlemlerine ve yaşantısına dayalı metin üretimi.

Edebiyat ve Dil

• Edebi metinleri ve diğer metinleri öğretmen okurken öğrenciler dinler. Resimlere bakarlar ve aşamalı olarak kendileri okurlar.

• Yaratıcı aktivitede bir aracı olarak edebiyat kullanımı. Okuma deneyimi, okuma ve uygulama kitapları, okumanın yaşantıya dönük yönü.

• Kitap okuma ve değerlendirme, deneyimsel okuma yaşantıları.

• Ana karakter, mekan, hikayenin konusu ve öğrencinin kendi yaşamı ile ilişki kurarakyaşadıkları ile edebi tartışma.

- Kütüphaneyi kullanmayı öğrenme.
- Dili, dilin formlarını ve anlamlarını inceleme.

3-5. Sınıf

Bu sınıf aralığında hedef, dildeki temel becerileri öğrenmektir. Öğrenmenin hedefleri, akıcı okuma ve yazma teknikleri, öğrenmeyi öğrenme, derinleşmiş okuduğunu anlama becerisi, bilgi edinme becerilerini güçlendirmedir. Öğrenci çeşitli okuma, dinleme, yazma metinlerine yönlendirilir. Bu metinler öğrencilerin daha çok okuma becerilerini geliştirmek ve hayal güçlerini zenginleştirmek için kullanılır.

A. Hedefler

1. Öğrencilerin İletişim Becerileri Gelişecek. Öğrenciler;

- Çeşitli iletişim durumlarında etkin dinleme becerisi edinecekler ve iletişim becerilerini öğrenecekler. Bir tartışmanın içerisinde yer almaktan motive olacaklar, kendi iletişim ortamlarındaki alıcıların farkına varacaklar.
- Sözcükler, görseller, seslerin etkileşim içinde olduğu metinlerle çalışmayı öğrenecekler.
- Tüm anlatım becerilerini geliştirecekler.

2. Öğrencilerin Farklı Metinleri Kullanma ve Yorumlama Becerileri Gelişecek.

Öğrenciler;

- Farklı metinleri akıcı şekilde okumayı öğrenecekler. Okuyucu olarak kendilerini gözlemlemeyi ve değerlendirmeyi öğrenecekler.
- Farklı amaçlar için uygun olan okumayı seçme: Metinlerde yer alan fikirleri dikkate almave ifade etme, bu fikirleri kendi yaşamları ve çevreleriyle ilişkilendirme alışkanlığı kazanacaklar.
- Yaşlarına uygun olan farklı türde kaynaklardan bilgi edinmeyi öğrenecekler.

3. Öğrencilerin Metin Üretme ve Metinleri Farklı Amaçlar İçin YorumlamaBecerileri Gelişecek.

Öğrenciler;

- Sözlü ve yazılı olarak, çeşitli metinleri oluşturmayı öğrenecekler.
- Kendini ifade etme becerileri gelişecek, kendi ifade becerilerini değerlendirecek, sözcükdağarcıkları gelişecek.
- El yazısı ile akıcı bir şekilde yazmayı öğrenecekler. Bir bilgisayar programı ile çeşitlimetinler oluşturmada deneyim kazanacaklar. Farklı iletişim araçları kullanmayı öğrenecekler.

B. İçerik

İletişim Becerileri

- Kendini gözleme ve iletişimde temel faktörlere giriş.
- Kendi düşüncelerini ifade etme, soruları formüle etme.
- Anlatım alıştırmaları.

Metni Anlama

- Anlayarak ve konsantre olarak dinleme.

- Özetleyerek okuma, alıştırmak için okuma, tam okuma ve çıkarımsal okuma.
- Metinlerin içeriğini ve yapısını görseller, konu başlıkları, ön bilgiler ve okuma deneyimleri ile tahmin etme.
- Önemli konuları ayırt etme, ara başlıklar kullanarak, notlar alarak özetleme, sonuç çıkarma, okuyarak ve dinleyerek değerlendirme yapma.
- Bir metnin ana fikrini dikkate alarak; farklı metinlerle karşılaştırarak metin şemaları hazırlama.

Kompozisyonlar ve Sözlü Sunum Hazırlama

- Sözcükleri kullanarak, izleyici ile iletişim kurarak, anlaşılır ve açık bir ifadeyle sunumu aşamalandırma ve görsellerle sunma.
- Bilinen bir konuyu açıklama ve betimleme, olay örgüsü ile anlatılanları, elde edilen bilgileri ve ifadeleri birleştirme ve bir fikri savunma ve gerekçelendirerek açıklama.
- Metne son düzenlemeleri ekleyerek metni planlama, hazırlama.
- Tepkileri alma ve geribildirim yapma.
- Başlık ve paragraf başı kullanmayı öğrenme.
- Açık, akıcı el yazısı kullanmayı öğrenme.
- Yazı yazmanın temelleri, standart dil kullanımı alıştırmaları.

Bilgi Yönetimi Becerileri

- Çeşitli bilgilendirici kitapların kullanımı.
- Çeşitli bilgilendirici metinlerin analizi.
- Kütüphane içeriğine giriş, kütüphane materyallerini gruplama, uygulama yapma, aramamotorları ve kitapları tarama, rehber yardımıyla data ağlarından bilgi erişimi.

Dilin Hedefleri ve Yapısı

- Metinsel bağlam içinde sözcüklerin anlamını inceleme.
- Anlam ve çekim temelinde sözcükleri gruplandırma.
- Metindeki cümlelerde çekimlemenin rolü.
- Yapısal ve karşılıklı bağlı birimler.
- Sözlü ve yazılı metinlerin karşılaştırılması.

Edebiyat ve Diğer Kültürler

- Sınıf düzeyine ait temel eserler, kısa metinlerin okunması ve dinlenmesi, seçilmiş kitaplar, kişisel okuma deneyimlerinin paylaşılması.
- Olay örgüsü, ana karakterler, ikincil karakterler, mekân gibi önemli edebi kavramların kullanımı.
- Edebiyat ve diğer sanat dalları arasındaki ilişkiyi sorgulama.

6-9. Sınıf

Bu sınıf aralığında hedef, öğrencinin yakın çevresindeki ihtiyaçları doğrultusunda dil becerilerini geliştirmek, çeşitli formlardaki farklı metinlerle öğrencilerin düşünce ufuklarını genişletmektir. Öğrencilerin dili kullanma konusunda daha bilinçli olmalarını sağlamaktır.

Öğrencileri çeşitli medya metinleri de dâhil olmak üzere edebi okumaya ve değerlendirmeye teşvik etmektir. Program, öğrencilerin temel edebiyat bilgisi edinimine rehberlik eder ve onları dil eğitimi konusunda motive eder.

A. Hedefler

1. Öğrencilerin İletişim Becerileri Gelişecek.Öğrenciler;

- İletişim yetenekleri gelişecek.
- Amaca yönelik, etik ilekelere uygun birer konuşmacı, okuyucu, yazar olacaklar.
- Okulda ve farklı iletişim ortamlarında etkileşimli ilişkiler kurma konusunda tecrübeli halelecekler.
- İletişim için elverişli bir ortamda öğrenciler farklı bakış açılarına ve farklı iletişim ortamlarına alışmış olacaklar.

1. Öğrencilerin Farklı Metinleri Kullanmada ve Yorumlamada Becerileri GelişecekÖğrenciler;

- Etkin ve eleştirel okuma-dinleme ile pratiklik kazanacak; yorumlayıcı ve değerlendiriciokuma ve dinleme becerileri gelişecek.
- Bilgiyi elde etme ve kullanmada afarklı kaynakları k ullanmayı öğrenecekler.

2. Öğrencilerin Farklı Amaçlar İçin Metin Üretme ve Yorumlama BecerileriGelişecek.

Öğrenciler;

- Öğrenciler, çok yönlü ve bağımsız metin yazarı olarak konuşurken ve yazarken öğrendikleri dil bilgisini nasıl kullanacaklarını bilirler.
- Öğrenciler görüşlerini dile getirme, savunma ve başkalarının fikirlerini yapı bir şekildeyorumlama konusunda teşvik edilecek.
- Konuşma ve yazma sınavlarında amaçlı bir biçimde devam eden iletişim sürecini planlamada tecrübe kazanmış olacaklar.
- Kendi metinlerinde iletişim durumunu, iletişim ortamını ve amaçlarını, alıcıyı göz önünde bulundurmayı öğrenirler.

3. Öğrencilerin Dil, Edebiyat ve Diğer Kültürler İle İlişkileri Derinleşmiş OlacakÖğrenciler;

- Ana dillerinin yapısı, değişiklikleri ve çeşitleri hakkında temel bilgileri elde etmiş olacaklar.
- Okuma uğraşları çeşitlenecek, edebiyat bilgileri derinleşecek. Hem Fin edebiyatı tarihinihem de diğer ülkelerin klasiklerini öğrenecekler.
- Tiyatro ve filmde kullanılan anlatım teknikleri ile daha fazla deneyim kazanacaklar.
- Seçimlerinde insanları yönlendirme, insnaların dünya görüşünü şekillendirmedemedyanın ve metinlerin gücü hakkında bir fikir sahibi olurlar.
- Estetik dünyaları için fırsatlar elde ederler: Etiik bilinçleri güçlenir ve kendi kültürüne bakış açıları genişler.
- Farklı dilleri konuşan insanlara karşı hoşgörülü olurlar.

B. İçerik

İletişim Becerileri

- Temel iletişim bilgileri, ifade şekli. Metinlerin yapısı, iletişimin amaç ve araçları arasındaki ilişki.
- Hedefe göre ilerleme, iletişim ortamında farklı konuşma türleri kullanma.
- Konuşmanın zamanlanması ve boyutlandırılması, dil formunun seçimi, çatışma durumlarında kullanılan yöntem, farklı bakış açılarını değerlendirme, geribildirim verme ve alma.
- İletişimde özgüveni ve cesareti artırma.
- Kişinin medya kullanımını, okuma ve iletişim alışkanlıklarını ve becerilerininideğerlendirmesi.

Metni Anlama

- Dinlemeyi anlamak ve değerlendirmek için dinleme alıştırmaları.
- Seçerek okuma, tam okuma ve çıkarımsal okuma. Okuma süreçlerinde ustalaşma.
- Metin ve alıcı arasında köprü oluşturmak, okuma deneyimlerini paylaşma.
- Olayların kaynağı ve fikirlerin geliştiricisi olarak edebi metinlerin yorumlanması.
- Olgusal metinlerde açıklayıcı, betimleyici, eğitici, öyküleyici, yansıtıcı metin türleri.
- Kültür için belli başlı türler. Yapısal ve anlamlı bütünler olarak metinlerde kullanılsözlü, görsel ve işitsel tekniklerin incelenmesi.
- Düşüncenin unsurlarını tanıyarak yazarın yazma gayesini, yazma tekniklerininanaliz etmeve değerlendirme. Farklı bakış açılarından metinlerin karşılaştırılması.
- Yazıda, konuşmada ve görsellerde bakış açısının, değerlerin, tutumlarındağerlendirilmesi.

Kompozisyonlar ve Sözlü Sunumlar Hazırlama

- Öğrenci hedeflerinin tanımlanması, metin oluşturma süreçlerini düzenleme.
- Farklı hedefler ve çeşitli iletişim durumları için yönlendirici metinler ve iletişim araçları.
- Yeni dünyaların kapısını açan ve öğrencilerin kendi görüşlerini, deneyimlerini tasvir edenkurgu üretme.
- Konuşulmakta olan standart dili öğrenme, dinleyicileri dikkate alarak duygu ve düşüncelerini aktarmanın nazik yolu.
- Yazma becerisinin düzenlenmesi. Yazılı dilde cümle ve yancümle algısının gelişmesi.
- Hem elle hem bilgisayar teknolojilerini kullanarak farklı türlerde metinler yazma.
- Anlatım tekniklerinin çeşitlendirilmesi.

Bilgi Yönetimi Becerileri

- Farklı kaynaklardan bilgi elde etme, güvenilirliğini ve işlevselliği değerlendirme.
- Not almayı ve temel düzeyde kaynak gösterimini öğrenme. Materyalleri seçme, gruplandırma ve sunumda birleştirme.

Dil, Edebiyat ve Diğer Kùltürler İle İlişki

- Fin dili ve küresel diller hakkında temel bilgi ve dilsel demokrasi anlayışı, ana dilin önemi.
- Fin dilinin tarihsel süreçleri ve gelişim evreleri.
- Fin dilinin fonetik özellikleri, cümle yapısı ve özellikleri. Diğer dillerde bu niteliklerin karşılaştırılması.
- Fin dilinin durumsal, sosyal ve coğrafi çeşitliliği dikkate alınarak Fin dili ve standart dil kullanmanın gerekçeleri.
- Temel edebiyat eğitimi için bir temel oluşturma.
- Temel eserleri ve isteğe bağlı seçilen tüm yapıtları okuma.
- Edebiyatın ana türler ve alt türler olarak sınıflandırılması.
- Temel metin biçimleri: Romantik, gerçekçi ve modernist metinlerin ayırt edici özellikleri.
- Form seviyesine uygun kavramları kullanarak kurgusal yapıların analizi.
- Tiyatro ve sinema ile deneyim kazanma, analizi ve paylaşma (Demirtaş, 2013: 254- 265).

3. SONUÇ

Araştırmada İsveç'te temel eğitim merkezi bir sistemle yürütölmektedir. İsveç'te eğitim, hedefler doğrultusunda bir yönetim sistemi ile idare edilmektedir. Hükümet eğitim için tam sorumluluk sahibidir ve her düzeyde eğitim için çerçeveyi oluşturur. Bununla birlikte temel, orta ve yetişkin eğitimi düzeylerinde eğitimi sağlamak ve okulları işletmek belediyelerin görevidir. Üniversiteler ve üniversite kolejleri üçüncü düzey öğretim verme ve işletme konusunda sorumludurlar. Ulusal çerçeve yasalardan ve okullar, öğretim programları, hedefler ve ders öğretim programı konusundaki kurallardan oluşmaktadır. Özellikle sistemin gözlemlene ve değerlendirmesine ilişkin bazı sorumluluklar hükümete bağlı kuruluşlara devredilmiştir (Tümerkan Albayrak ve Birinci, 2017).

Küçük yaşlardan itibaren İsveçli çocuklar bağımsız düşünmeye yönlendirilmektedirler. Avrupa ülkelerinin geneline bakıldığında İsveç'in bilimsel araştırmalara en çok para harcayan ülke olduğu görölmektedir. Ülkedeki eğitim vergi ile finanse edilmekte ve kamu tarafından desteklenmektedir. Aileler çocuklarını bir yaşından itibaren anaokullarına kayıt ettirebilmektedir. Çoğu okul, belediyenin yetkisi altında hareket etmekte, bazı okullar ise bağımsız olarak eğitime devam etmektedir. Free schools (ücretsiz okullar) diye adlandırılan bu okulların maddi ihtiyaçları kamu tarafından karşılanmaktadır (Aydın, 2013). Ülkede çocuklar 7 yaşında okula başlamak ve 9 yıl eğitim almak zorundadır. Gelişim düzeyi yeterli ise 6 yaşında çocuklar da okula başlayabilirler. Bir yıllık eğitim-öğretim yaklaşık 40 hafta olup hafta içi 5 gün okullar açıktır. 20 Aralık ve Ocak ayı arası ara tatildir.

1990'lı yıllardan itibaren İsveç'te yaşanan sosyal, siyasal ve ekonomik alanlardaki değişiklikler ülkenin eğitim sistemine etki etmiştir. Özellikle dil eğitiminde ideolojik değerlerin etkisi görölmektedir. Dil çeşitliliğine dair tartışmalar sürekli gündemdedir (Cabau, 2009; Akt, Demirtaş, 2013). Yapılan reformlar ile ana dili eğitimi öğrencilerin *anlama ve anlatma becerilerinin gelişimini temel alarak dijital çağa uyum sağlayabilen, farklı iletişim araçlarını etkin şekilde kullanabilen, yakın çevresi ve dünyayla iletişim halinde olan öğrenciler yetiştirmek amaçlanmaktadır.*

Finlandiya’da temel eğitim 7 yaşında başlar. Bu eğitimin ardından öğrenci genel orta öğretime veya mesleki okullara devam edebilir. Finlandiya eğitim sistemi; dokuz yıllık temel eğitim, ikinci basamak düzeyindeki eğitim, yükseköğretim düzeyi ve yetişkin eğitimi olarak aşamalandırılmıştır. Okullar haftanın beş günü açıktır ve haziran ayına kadar eğitim sürmektedir. Doğumdan 6 yaşa kadar olan dönemde çocuklar, çocuk bakım merkezi veya özel bakım evlerine devam etmektedirler. 2001 yılından beri okul öncesi eğitim ücretsizdir. Çocukların %95’i okul öncesi eğitimi almaktadır. Temel eğitim 7 yaşında başlar fakat gerekli yeterlik sertifikasını alan çocuklar 6 yaşında başlayabilmektedir. Yerel yönetimler öğrencinin ikamet yerine yakın bir yere okul ataması yapar fakat belirli koşullarla aileler de okul seçebilirler. Fin eğitim politikasında *kalite, verimlilik, eşitlik ve küreselleşme* anahtar kelimelerdir (Demirtaş, 2013).

Finlandiya’daki okullarda öğrenciler zorunlu temel eğitim süresince yani yedi yaşından 15-16 yaşına kadar belli bir program altında aynı eğitimi almaktadırlar (Sahlberg, 2007). Diğer taraftan ülkemizde aynı yaş grubundaki öğrenciler İlköğretim, Genel lise, Anadolu Lisesi, Yabancı Dil Ağırlıklı Lise, Fen Lisesi, Meslek Lisesi, Anadolu Meslek Lisesi ve Çok Programlı Lise gibi birçok farklı okul türü ve programına devam etmekte ve bunların başarı seviyeleri arasında çok büyük farklar ortaya çıkmaktadır (OECD, 2007).

KAYNAKÇA

- Aydın, H. (2013). *Dünyada ve Türkiye’de çokkültürlü eğitim tartışmaları ve uygulamaları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Demirtaş, T. (2013). *Anadili öğretim programlarının temel özellikleri. Dünyada Anadili Öğretimi Program İncelemeleri*. (Editör: H. Yaman). Ankara: Pegem Akademi.
- EACEA. (2012). *Avrupa’da okullarda dil öğretimi üzerine temel veriler*. <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>, 12.12.2023.
- İsveç, R. (2013). İsveç hakkında bilgi. <http://www.nkfu.com/isvec-hakkinda-bilgi/> 19.11.2023.
- OECD. (2007). *PISA 2006 Science Competencies for Tomorrow's World*. from <http://www.pisa.oecd.org>, 02.12.2023.
- Sahlberg, P. (2007). Education policies for raising student learning: the Finnish approach. *Journal of Education Policy*, 22(2), 147-171.
- Tümerkan Albayrak, E. ve Birinci, M. (2017). Sosyal Devlet Modelleri: Sosyal Demokrat Model, İsveç-Norveç Örneği. *Journal of Social Work*, 1(1), 64-100.